

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Notitie

Opdrachtgever: Herbo Groenleven

projectnummer: 951.00.02.02.00

Van: BügelHajema Adviseurs bv
Onderwerp: Notitie nader ecologisch onderzoek Zonnepark langs A37 bij Nieuwlande
Datum: 24-07-2019

Aanleiding

In december 2018 heeft BügelHajema Adviseurs een ecologisch inventarisatie uitgevoerd ten behoeve van de ontwikkeling van een zonnepark langs de A37 bij Nieuwlande. Uit deze inventarisatie is naar voren gekomen dat op de locatie het voorkomen van de beschermde amfibieënsoort poelkikker niet kan worden uitgesloten. Om na te gaan of deze soort daadwerkelijk in het plangebied voorkomt en poelkikker gebruikmaakt van de locatie (voortplanting, verblijf etc.), is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Voorliggende notitie beschrijft de resultaten van dit aanvullend onderzoek.

Onderzoeksmethode

Voor het inventariseren van poelkikker worden twee methoden gebruikt, zoals beschreven in het kennisdocument poelkikker (BIJ12, 2017¹):

- inventariseren op basis van kooractiviteit bij voortplantingswater;
- inventariseren door het zoeken naar volwassen dieren met behulp van een schepnet.

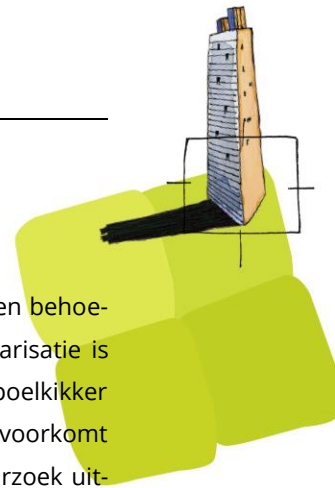
AD 1. KOORACTIVITEIT

Tijdens twee inventarisatiemomenten in de periode mei-juni wordt bij potentieel voortplantingswater geluisterd naar de kooractiviteit van (poel)kickers. Inventarisatie kan plaatsvinden bij een temperatuur van minimaal 10 à 12 °C. Dit kan dan 's avonds, overdag bij warm zonnig weer of (optimaal) op een dag met regen na een periode van droogte. De inventarisatiemomenten worden gekozen zo goed mogelijk aansluitend bij deze weersomstandigheden.

AD 2. ZOEKEN NAAR VOLWASSEN DIEREN

Indien tijdens de kooractiviteit-inventarisatie wel activiteit wordt waargenomen maar deze geen uitsluitel geeft over de specifieke soort, dan wordt de inventarisatie aangevuld met een inventarisatie waarbij volwassen dieren met behulp van een schepnet of met de hand worden gevangen. Vangen

¹ BIJ12, 2017. Kennisdocument Poelkikker Rana lessonae Versie 1.0 juli 2017, BIJ12, Utrecht

van volwassen dieren wordt overdag uitgevoerd en vindt plaats in de periode half april tot en met eind september.

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de poelkikkerinventarisatie

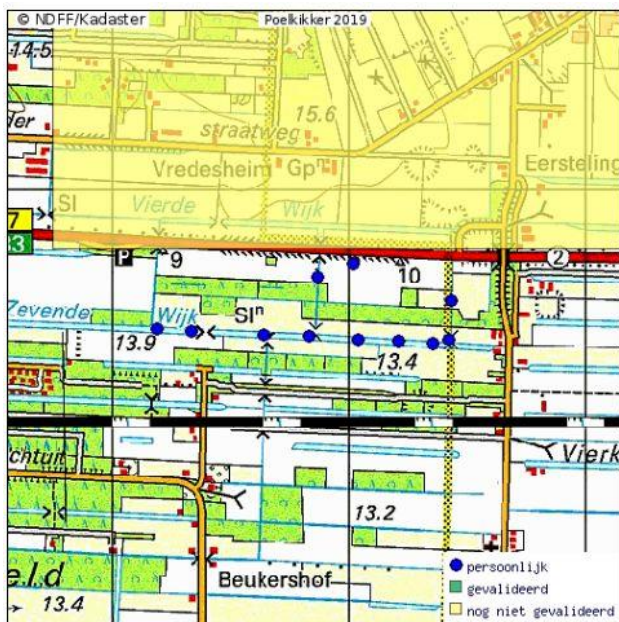
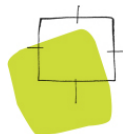
Datum	Tijdsduur	Zon onder	Weer	Temperatuur
05/06-06-2019	23:30 – 02:30	21:57	Droog, helder, wind 3-4; (vanaf 2:30 u onweer en regen)	17 °C
10/11-07-2019	23:00 – 02:00	22:01	Droog, bewolkt, korte tijd lichte regenbui, wind 1-2	15°C → 12 °C

Resultaat beschrijving

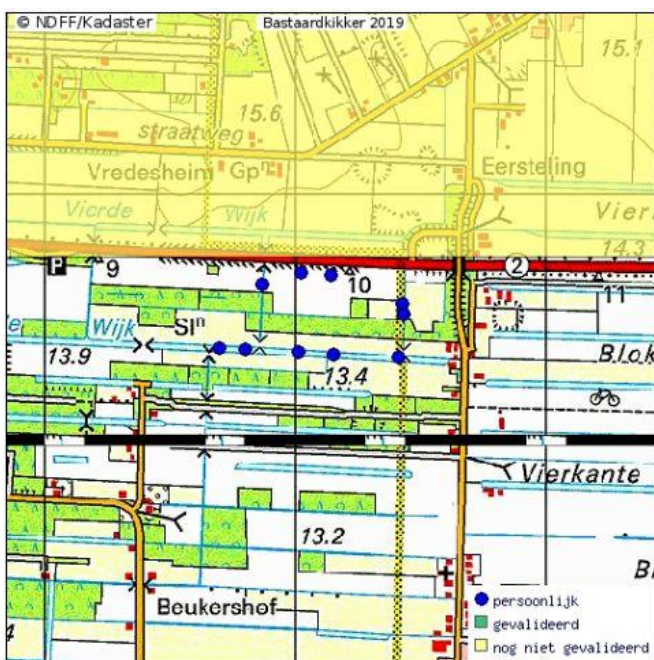
INVENTARISATIE 5 / 6 JUNI 2019

Tijdens de eerste inventarisatie zijn poelkikkers op geluid geïnventariseerd. Poelkikkers waren verspreid door de waterhoudende watergangen duidelijk actief in kleine "koren". De watergangen langs de bosschages stonden nagenoeg droog. Hier is geen (poel)kikkeractiviteit waargenomen. Behalve poelkikker is ook de sterk gelijkende bastaardkikker geïnventariseerd. Voor bastaardkikker geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming (Wnb) bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze soort is in tegenstelling tot poelkikker dan ook geen ontheffing van de Wnb nodig.

In totaal zijn naar schatting 37 roepende poelkikkers en 21 roepende bastaardkikkers waargenomen. De dichtheden zijn niet hoog, maar beide soorten komen verspreid door vrijwel het gehele gebied voor in de waterhoudende watergangen. Op de kaarten hieronder is aangegeven waar poelkikker (figuur 1) en bastaardkikker (figuur 2) zijn waargenomen.

Figuur 1. Locaties van waargenomen poekikker in en grenzend aan het plangebied, 5-6 juni 2019 (kaart: NDFD).

Figuur 2. Locaties van waargenomen bastaardkikker in en grenzend aan het plangebied, 5-6 juni 2019 (kaart: NDFD).

In bijlage 1 is een tabel met aantallen en coördinaten van de desbetreffende waarnemingen opgenomen.

INVENTARISATIE 10 - 11 JULI 2019

De tweede inventarisatieronde heeft verlaat plaatsgevonden vanwege minder gunstige weersomstandigheden. Tijdens het veldbezoek was er weinig activiteit van kikkers. Wellicht hield dat verband met de relatief lage temperatuur, hoewel deze wel voldoet aan de inventarisatie-voorwaarden. Op twee plaatsen zijn enkele korte roepjes van bastaard- of poelkikker gehoord, op basis waarvan de soort niet was vast te stellen. Tevens zijn verspreid in de watergangen met een Ravon-schepnet enkele larven van bastaard- of poelkikker (in totaal zeven exemplaren) aangetroffen. Bij larven zijn de soorten niet te onderscheiden. Dit betreft plekken waar op 5 juni al roepende kikkers waren aangetroffen.

Functie van het plangebied voor poelkikker

Het kennisdocument poelkikker van BJ12 onderscheidt voor poelkikker twee typen van verblijfplaatsen:

- Voorplantingsplaatsen. De voortplantingsplaats van poelkikker is water (poelen, vennen, sloten, e.d.) waarin de kooractiviteit plaatsvindt, de eieren worden afgezet en de jongen (larven) opgroeien. Het water is hiervoor in gebruik van half april tot half september (periode van kooractiviteit/paren tot en met het verlaten van het water door de juveniele dieren). In zachte winters kunnen de dieren al vanaf half maart naar het voortplantingswater trekken.
- Winterverblijfplaatsen. In de winter bevinden de meeste poelkikkers zich individueel op het land: in de grond ingegraven, in muizenholletjes, onder stronken, in dammetjes waar puin aanwezig is, en dergelijke. Ze verblijven hier van half oktober tot en met half april. Van jaar tot jaar kunnen de verblijfplaatsen binnen het leefgebied wisselen. Genoemde perioden kunnen afhankelijk van de weersomstandigheden per jaar eerder of later beginnen en eindigen.

De functionele leefomgeving is de omgeving in en rond de voortplantingsplaats en de rustplaats die nodig is om deze als zodanig te laten functioneren. Een voortplantingsplaats van poelkikker kan alleen succesvol functioneren, als het voortplantingswater van voldoende kwaliteit is en als er voldoende geschikt habitat aanwezig is voor de adulte exemplaren om voedsel te vinden. Een winterverblijfplaats kan als zodanig succesvol functioneren, als er geen bevroering van de dieren gaat optreden. Het landhabitat waar overwinterd wordt, bevindt zich veelal op minder dan 100 à 200 meter van de oever van het voortplantingswater.

Op basis van de hierboven beschreven inventarisaties kan worden geconcludeerd dat in alle grotere watergangen in en grenzend aan het plangebied voortplantingswater van poelkikker aanwezig is. De oevers van deze watergangen dienen tevens als voedselgebied. Als overwinteringsgebied zijn vooral de oevers van de watergangen en de bossen grenzend aan het plangebied geschikt, echter ook de huidige akkers binnen het plangebied kunnen hiervoor worden gebruikt. In de watergangen direct

grenzend aan de bossen is geen poelkikker aangetroffen. Deze watergangen vallen voor een groot deel droog en zijn niet van belang als leefgebied.

Toetsing

In het plan blijven de watergangen en oevers gehandhaafd, zodat voortplantingswater en het aangrenzende landbiotoop behouden blijven. Indien aanvullend de optionele natuurvriendelijke oever wordt aangelegd en onder de waterlijn wordt gegraven kan een negatief effect optreden ten aanzien van poelkikker.

Het is niet uit te sluiten dat poelkikkers overwinteren in het plangebied (de huidige akkers). Als gevolg van de plannen voor het zonnepark zullen de huidige akkers als leefgebied wijzigen. Na inrichting blijft het plangebied geschikt als overwinteringsplaats, en zal naar verwachting zelfs in kwaliteit verbeteren vanwege het beheer dat veel extensiever is dan in de huidige akkers. Indien de aanleg van het zonnepark plaatsvindt in de overwinteringsperiode (half oktober tot en met half april) kunnen echter dieren worden verstoord of gedood. Een negatief effect bij aanleg kan worden vermeden door buiten deze kwetsbare periode te werken.

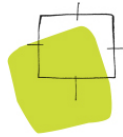
Conclusie

In de watergangen grenzend aan de geplande zonnevelden is poelkikker aangetroffen verspreid door het gebied. Het is niet uit te sluiten dat poelkikkers overwinteren in de akkers waar de zonnevelden zijn gepland. In de gebruiksfase blijft het plangebied geschikt als overwinteringsplaats, en zal naar verwachting zelfs in kwaliteit verbeteren. Indien aanleg van het zonnepark in de overwinteringsperiode (half oktober tot en met half april) plaatsvindt, kunnen individuen van poelkikker worden verstoord of gedood.

Verstoren of doden van poelkikker is in strijd met artikel 3.5 lid 2 van de Wnb.

Met de volgende maatregelen wordt negatief effect ten gevolge van aanleg van het zonnepark voorkomen:

- Indien aanleg van het zonnepark buiten de overwinteringsperiode (half oktober tot en met half april) plaatsvindt en geen oevers van watergangen worden vergraven, treedt ook in de aanlegfase geen negatief effect op.
- Aanvullend dient, om te voorkomen dat incidenteel door de akkers trekkende dieren worden gedood, een week voorafgaand aan de werkzaamheden een amfibieënscherm tussen watergang en akker te worden geplaatst. Een dergelijk amfibieënscherm dient minimaal 50 cm hoog te zijn en moet tevens minimaal 10 cm in de grond worden ingegraven. Door deze voorzorgsmaatregelen treedt ook in de aanlegfase geen negatief effect op. Vanwege broedvogels dient aanleg ook buiten de broedtijd (ongeveer april-juli) plaats te vinden.

Indien aanvullend op het plan voor zonneakkers ook oevers van een of meerdere watergangen worden vergraven, kan voortplantingsbiotoop en voedselgebied worden verstoord waarbij mogelijk individuen van poelkikker worden verstoord of gedood. Dit is in strijd met artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Er dient op basis van artikel 3.8 van de Wnb een ontheffing te worden aangevraagd voor uitvoering van deze optie.

De conclusie is dat een ontheffing niet nodig is indien de aanleg van de zonnevelden plaatsvindt in de periode augustus – half oktober, én indien geen oevers van watergangen worden vergraven .

Voor bastaardkikker geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Drenthe. Voor deze soort hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt ook voor deze soort de zorgplicht van de Wet natuurbescherming.

Bijlage 1. Aantallen van waargenomen poelkikkers en bastaardkikkers

AANTALLEN EN XY-COÖRDINATEN VAN WAARNEMINGEN 6 JUNI.

Poelkikker, <i>Pelophylax lessonae</i>			
aantal	stadium	lat	long
2	adult	52,70946083	6,606860161
3	adult	52,71001984	6,588642597
7	adult	52,70991584	6,590713263
5	adult	52,70972733	6,59525156
3	adult	52,70965908	6,59806788
3	adult	52,70930959	6,605847141
2	adult	52,70940233	6,603673697
3	adult	52,70951283	6,601163149
3	adult	52,71237929	6,600932479
2	adult	52,71190644	6,598700881
4	adult	52,71090709	6,60705328
Bastaardkikker, <i>Pelophylax klepton esculentus</i>			
aantal	stadium	lat	long
3	adult	52,70972083	6,596104503
2	adult	52,70964933	6,597601175
2	adult	52,70926907	6,606688499
1	adult	52,70952583	6,60078764
2	adult	52,70944133	6,602869034
2	adult	52,71227855	6,602796614
1	adult	52,71237279	6,601007581
3	adult	52,71196981	6,598706245
2	adult	52,71119471	6,606975496
3	adult	52,71080309	6,607047915

AANTALLEN EN VAN WAARNEMINGEN 10 JULI.

Zeven larven poel- of bastaardkikker gevangen met RAVON-net, op vier locaties verspreid in de wattergangen.

Twee adulte poel- of bastaardkikker gehoord op twee locaties.